

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра управління та адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

27 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи наукових досліджень»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

галузь знань _____ 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність _____ 051 «Економіка»

освітня програма _____ «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ обов'язкова

факультет _____ економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“_27_” серпня 2024 року, протокол № _11_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Тетяна ЧАЛА, доцент закладу вищої освіти кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ
імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

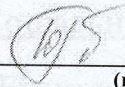

Оксана НЕСТЕРЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи)
«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
(назва освітньої програми)

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

Юлія ГЛУШАЧ

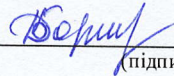
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією
економічного факультету

(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від “_27_” вересня 2024 року № _1_

Голова науково-методичної комісії

Дар'я ЗАГОРСЬКА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** спеціальності (напряму) 051 «Економіка» освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань з методології, системи методів, методики та організації науково-дослідної діяльності, а також набуття необхідних практичних навичок до її проведення.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- теоретична підготовка з питань методології та організації процесу наукового дослідження;
- оволодіння методами дослідницької роботи та набуття практичних навичок з її проведення.

Програмні компетентності за освітньою програмою:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів ECTS.

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
86 год.	140 год.
у т.ч. індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

РН.6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН.13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН.15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН.16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

РН.17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально- економічних наслідків.

РН.20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

РН.21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

РН.23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- описувати підходи до розроблення програми дослідження певного об'єкту, явища чи процесу;
- узагальнювати свій дослідницький проект в одному реченні;
- визначати загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні методи наукових досліджень;
- ідентифікувати різні типи первинних і вторинних даних, виявляти їх суттєві особливості;
- визначати порядок систематизації, узагальнення та аналізу зібраних даних;

вміти:

- сформулювати відповіді на п'ять «Ws»: What? (Що?), Why? (Чому?), Who? (Хто?), Where? (Де?), When? (Коли?);
- застосовувати методи, доцільні для використання на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень;
- формувати етапи (кроки) процесу дослідження за обраною темою;
- використовувати необхідні методи й способи формування вибіркової сукупності;
- розробляти рекомендації щодо проведення анкетування, інтерв'ю та фокус-груп;
- використовувати джерела інформації про міжнародні статистичні класифікації у наукових дослідженнях;
- формувати необхідні масиви статистичної інформації із використанням бази даних ООН зі статистики міжнародної торгівлі товарами та послугами (UN Comtrade Database);
- володіти технікою написання рефератів, наукових статей, тез доповідей і підготовки доповідей;
- володіти технікою візуалізації результатів наукового дослідження;
- представляти та презентувати результати наукових досліджень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади методології наукового дослідження

Тема 1. Сутність науки і наукових досліджень

Визначення понять «наука» та «наукове дослідження». Сутність наукового знання. Мета дослідження. Типи дослідження та їх особливості. Обговорення питань, що передують дослідженню. П'ять 'WS'.

Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження

Методологія наукового дослідження, її види та функції. Методологія як система наукових принципів, на основі яких базується дослідження. Функції методології. Філософська, або фундаментальна, методологія. Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові принципи дослідження: історичний, термінологічний, функціональний, системний, когнітивний (пізнавальний) та ін. Конкретнонаукова методологія.

Методи і техніка дослідження. Класифікація методів наукового пізнання. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень. Методи, що використовуються з метою збору інформації, вивчення джерел, спостереження, опитування та ін. Методи обробки та аналізу зібраних даних. Кількісний та якісний аналіз даних.

Тема 3. Основні етапи процесу дослідження

Формулювання проблеми та теми дослідження. Детальний огляд літератури (джерел) за темою дослідження. Розвиток гіпотези дослідження. Постановка мети і завдань дослідження. Підготовка та визначення дизайну дослідження. Вибір методів дослідження. Збір даних, необхідних для проведення дослідження. Обробка та узагальнення даних. Аналіз даних та інтерпретація отриманих результатів. Підготовка наукових публікацій, представлення та презентація результатів досліджень.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового дослідження

Підсистема інформації про об'єкт дослідження. Первинна та вторинна інформація. Спеціальні вибіркові дослідження. Опитування населення, спеціалістів, експертиза. Методи і засоби збору даних. Основи теорії статистичного спостереження. Сучасні джерела та носії інформації, особливості їх використання. Вимоги, що пред'являються до статистичних даних та статистичного спостереження. Поняття про статистичне зведення. Види та аналітичні функції статистичних групувань. Структурні, типологічні, аналітичні групування. Ряд розподілу як основа групувань.

Тема 5. Вибіркове спостереження в наукових дослідженнях

Вибіркова сукупність. Характеристика етапів вибіркового спостереження. Проста випадкова вибірка: повторна й безповторна. Визначення середньої квадратичної помилки простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Довірчий інтервал і довірча ймовірність. Визначення граничної помилки вибірки для простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Основні способи формування вибірових сукупностей, що забезпечують репрезентативність вибірових оцінок: систематична, стратифікована й серійна вибірки; багатоступенева й багатофазна вибірки. Велика й мала вибірка. Визначення граничної помилки при проведенні великої й малої вибірок. Визначення мінімально достатнього обсягу вибірки.

Розділ 2. Практичні аспекти наукових досліджень

Тема 6. Збір первинних даних

Збір первинних якісних даних. Індивідуальне детальне інтерв'ювання. Опитування експертів. Робота з фокус-групами. Сутність наукового спостереження. Сутність опитування як

методу збору даних. Види опитувань. Переваги та недоліки різних видів опитувань. Правила анкетування. Сутність експерименту як методу збору даних.

Тема 7. Уніфікація метаданих на основі міжнародних класифікацій

Роль класифікацій у наукових дослідженнях. Принципи статистичної класифікації. Основні міжнародні статистичні класифікації. Створення та розвиток інтегрованої системи міжнародних статистичних класифікацій. Гармонізація статистичних класифікацій. Класифікації видів економічної діяльності (ISIC, rev. 4; NACE, rev. 2; КВЕД–2010). Класифікації основної продукції (CPC, rev. 2.1; CPA, rev. 2.1; СКП – 2011). Гармонізована система опису та кодування товарів – (HS; CN; УКТЗЕД – 2013). Класифікація інституціональних одиниць за секторами економіки (KICE). Основні джерела інформації про міжнародні статистичні класифікації

Тема 8. Збір вторинних даних

Бази даних, як інформаційне джерело наукових досліджень.

Різновиди баз даних, їх застосування. Електронні інформаційні джерела за обраною темою наукового дослідження. База даних ООН з міжнародної торгівлі товарами та послугами (UN Comtrade Database).

Тема 9. Оприлюднення результатів наукового дослідження. Наукові публікації, їх види та структура

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Результати наукової діяльності: реферати; курсові, кваліфікаційні роботи; тези доповідей; статі; монографії; методичні та практичні матеріали тощо.

Наукова стаття як один із основних видів публікацій. Структурні елементи наукової статті.

Тема 10. Процес представлення та презентації результатів наукового дослідження

Систематизація результатів дослідження. Викладення результатів дослідження у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу, магістерської роботи. Зміст і форма основних структурних частин наукової роботи. Особливості обґрунтування теми наукових досліджень. Науковий апарат дослідження, наукова новизна результатів. Правила оформлення результатів наукових досліджень. Посилання на джерела. Бібліографічні посилання в основному тексті роботи. Правила цитування. Немовні засоби передачі інформації. Характеристика простих, групових та комбінаційних таблиць, що вибираються в залежності від цілі їх побудови. Правила складання таблиць. Статистичні графіки. Аналітичне значення статистичних графіків. Значення графіків в узагальнені статистичної інформації. Список використаних джерел і його оформлення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні засади методології наукового дослідження												
Тема 1. Сутність науки і наукових досліджень	10	2	2			6	12,5	0,5	-			12
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	10	2	2			6	13	0,5	0,5			12
Тема 3. Основні етапи процесу дослідження	10	2	2			6	13	0,5	0,5			12
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового дослідження	14	4	4			6	13	0,5	0,5			12
Тема 5. Вибіркове спостереження в наукових дослідженнях	15	4	4			7	13,5	1	0,5			12
Разом за розділом 1	59	14	14			31	65	3	2			60
Розділ 2. Практичні аспекти наукових досліджень												
Тема 6. Збір первинних даних	15	4	4			7	13,5	1	0,5			12
Тема 7. Уніфікація метаданих на основі міжнародних класифікацій	11	2	2			7	12,5	0,5	-			12
Тема 8. Збір вторинних даних	15	4	4			7	13	0,5	0,5			12
Тема 9. Оприлюднення результатів наукового дослідження. Наукові публікації, їх види та структура	15	4	4			7	13	0,5	0,5			12
Тема 10. Представлення та презентація результатів наукового дослідження	15	4	4			7	13	0,5	0,5			12
Разом за розділом 2	71	18	18			35	65	3	2			60
Контрольна робота	20	-	-			20	20	-	-			20
Усього годин	150	32	32			86	150	6	4			140

* структура навчальної дисципліни (години на вивчення) може змінюватись у зв'язку із змінами законодавства, ступенем засвоєння матеріалу студентами, коригуванням структури навчального року (графіку навчального процесу) тощо. Можлива зміна послідовності розкриття навчального матеріалу в межах окремого розділу або теми, але так, щоб не порушувалась загальна логіка його викладу.

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність науки і наукових досліджень	2	-
2	Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	2	0,5
3	Тема 3. Основні етапи процесу дослідження	2	0,5
4	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового дослідження	4	0,5
5	Тема 5. Вибіркове спостереження в наукових дослідженнях	4	0,5
6	Тема 6. Збір первинних даних	4	0,5
7	Тема 7. Уніфікація метаданих на основі міжнародних класифікацій	2	-
8	Тема 8. Збір вторинних даних	4	0,5
9	Тема 9. Оприлюднення результатів наукового дослідження. Наукові публікації, їх види та структура	4	0,5
10	Тема 10. Представлення та презентація результатів наукового дослідження	4	0,5
	Разом	32	4

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, підготовку до поточного контролю, створення доповіді (презентації) за обраною науковою темою, виконання індивідуальної розрахункової роботи та підготовку до підсумкового контролю (екзамену).

Зміст самостійної роботи студента за дисципліною (опрацювання навчального матеріалу) визначається кількістю годин на підготовку до:

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	21	64
2	Підготовка до практичних занять	21	32
3	Виконання контрольної роботи з курсу	24	20
4	Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	20	24
	Разом	86	140

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як проблемні лекції, міні-лекції, дискусії, робота в малих групах та ін.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами, й увага студентів має бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися, й почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал, таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень. На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані в плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене в такий спосіб, пробуджує в студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (проблемна лекція) або стислого викладення матеріалу (міні-лекція) студентам пропонується об'єднатися в групи по 5-7 осіб та представити наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу, тобто виступити перед аудиторією з результатами роботи групи.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання, виробляють уміння формулювати думки й висловлювати їх, учать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів, і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни передбачає всі види занять, передбачених навчальним планом. Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

- *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання домашніх завдань, перевірки розв'язання типових задач; перевірки розв'язання нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;
- *проміжний контроль* проводиться за допомогою оцінювання презентації результатів виконаних частин контрольної роботи;
- *підсумковий контроль* передбачає проведення заліку з усього курсу.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання контрольної роботи.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

– уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв’язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

– оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп’ютерних технологій;

– логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й презентації результатів проведених досліджень.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати **не менше 10 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Залік здійснюється за заліковими завданнями, які містять три питання (два теоретичних питання і одне практичне завдання) і тести. Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною. Залікове завдання оцінюється за дворівневою шкалою.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та схема нарахування балів із дисципліни наведені в таблиці.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Залік	Сума
Поточний контроль										Всього	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
Розділ 1					Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10						
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	40	-	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

1. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

2. *Сформованість навчально-інформаційних умінь* (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

3. *Сформованість навчально-інтелектуальних умінь* (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

4. *Рівень сформованості фахових методичних вмінь* (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

– низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;

- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти у ході поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових завдань, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за підготовку контрольної роботи

Контрольна робота виконується за «Методичними вказівками до виконання контрольної роботи з дисципліни». Максимальна оцінка за виконання завдань контрольної роботи – 40 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

1) теоретичне питання:

- повнота й ґрунтовність викладу;
- аргументованість тверджень;
- суб'єктне усвідомлення змісту;
- термінологічна коректність;

2) практичне завдання:

- технологічна грамотність;
- методична грамотність;
- обґрунтованість висновків;
- правильність оформлення.

Шкала оцінювання контрольної роботи

Кількість балів	Теоретичне питання	Практичне завдання
31-40	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продemonстровано термінологічну грамотність	Продemonстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
21-30	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.
11-20	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-10	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання залікової роботи

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, представленої контрольної роботи.

Оцінювання знань студента проводиться за дворівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно – зараховано; незадовільно – не зараховано) За залік студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язно;
- навести вірне рішення задачі;
- можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку 2 (незадовільно) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожний пункт залікового завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює сумі оцінок за кожне завдання.

Зведена шкала оцінювання роботи студентів з дисципліни

Види робіт	Максимум балів
Поточний контроль на заняттях	20
Контрольна робота	40
РАЗОМ	60
<i>Залік</i>	40
ВСЬОГО	100

Шкала оцінювання залікової роботи:

- за кожен правильну відповідь на теоретичні питання завдань № 1 і 2 студент одержує по 10 балів;
- за правильно виконане завдання № 3 (тести) студент одержує 20 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна

1. Чала Т.Г., Корепанов О.С., Лазебник Ю.О. Методологія та організація наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів денної та заочної форми навчання. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 51 с.
2. Написання кваліфікаційної роботи : методичні рекомендації для студентів спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти / уклад. : Корепанов Г.С., Корепанов О.С., Кущенко О.І. та ін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 31 с.
3. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.П. Ладанюк., Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 352 с.
4. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
5. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Мальська М., Паньків Н. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
6. Dawson C. Introduction to Research Methods 5th Edition : A Practical Guide for Anyone Undertaking a Research Project Little, Brown Book Group, 2019. 160 p.
7. What Is a Research Methodology? Steps & Tips. 2019. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology/>
8. What Is Research Methodology? (Why It's Important and Types). Career development. INDEED. 2023. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/research-methodology>.

Допоміжна

1. Чала Т.Г., Савченко Д. Б. Методологічні аспекти збору первинних даних: порівняння поведінки споживачів послуг з миття автомобілів в Україні, Європі та США. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12. С. 135–143. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-12_0-pages-135_143.pdf
2. Чала Т.Г., Туманов О.О. Інформаційне забезпечення статистичного вивчення соціальних медіа. *Проблеми економіки*. 2019. №4. С. 239–249. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-239-249>
3. Чала Т.Г. Уніфікація міжнародних підходів до модернізації, упорядкування та узгодження стандартів виробництва статистичної інформації. *Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення*: матеріали VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (27.04.2023 р.). Кривий Ріг: Донецький нац. ун-т ек-ки і торг. ім. М. Туган-Барановського, 2023. С. 32–36.
4. Черненко Д. І., Корепанов Г. С., Парфенцева Н. О., Чала Т. Г. Формування системи метаданих для забезпечення управління взаємодією зі стейкхолдерами. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 238–244. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-10_0-pages-238_244.pdf
5. Pandey P. Research Methodology: Tools and Techniques / Dr. Prabhat Pandey, Dr. Meenu Mishra Pandey – Bridge Center, 2015. 118 p.
6. Skovdal Morten, Cornish Flora. Qualitative Research for Development A guide for practitioners, Practical Action Publishing Ltd, 2015. 224 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інформаційний портал / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Статистична інформація / Державна служба статистики України / Офіційний сайт державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. UNSD Classifications Registry. Statistics Division. Department of Economic and Social Affairs. URL : <https://unstats.un.org/unsd/classifications/Econ/registry/>
4. UN Comtrade Database. United Nations. URL : <https://comtradeplus.un.org>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі.

У разі проведення екзамену/заліку в дистанційній формі використовується LMS платформа Moodle з автентифікацією здобувача у режимі відеоконференції з Zoom. Реєстрація (допуск до складання) учасників освітнього процесу, а також обмін контрольними (підсумковими) завданнями та відповідями на них здійснюється винятково з корпоративної електронної пошти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (домен – karazin.ua) із забезпеченням академічної доброчесності. При проведенні екзамену/заліку в дистанційній формі використовуються технічні і програмні засоби, які дозволяють забезпечити аудіо- і відео- фіксацію.